

ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ/ΙΚΥ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑ
ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
LLP – ERASMUS

*ΕΠΙΔΙΩΚΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΕΙΑ ΣΤΗΝ
ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ERASMUS*

29 Νοεμβρίου 2013

**Η μετακίνηση για διδασκαλία στο πλαίσιο της
κινητικότητας Erasmus ως σχεδιασμός,
εμπειρία και αναστοχασμός**

Έλενα Κ. Θεοδωρούλου

Αναπλ. Καθηγήτρια

Παν/μιο Αιγαίου

I. Προετοιμασία

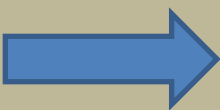
Αρχή της συναντίληψης

Η κινητικότητα ιδωμένη συστημικά ως:

- Τμήμα της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος (/ Ιδρύματος)
- Τμήμα της γεωπολιτικής και αναπτυξιακής στρατηγικής του Τμήματος (/ Ιδρύματος)
- Απόρροια των ερευνητικών συνεργασιών του Τμήματος
- Απόρροια της διαπολιτισμικής αντίληψης του Τμήματος
- Απόρροια των ερευνητικών ενδιαφερόντων των μελών Δ.Ε.Π.
- Συνάρτηση των δυνατοτήτων ανοίγματος στο ελληνικό και διεθνές περιβάλλον, οι οποίες εξασφαλίζονται από τη φυσιογνωμία του Τμήματος, όπως αυτή διαμορφώνεται στα Προγράμματα Σπουδών, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο

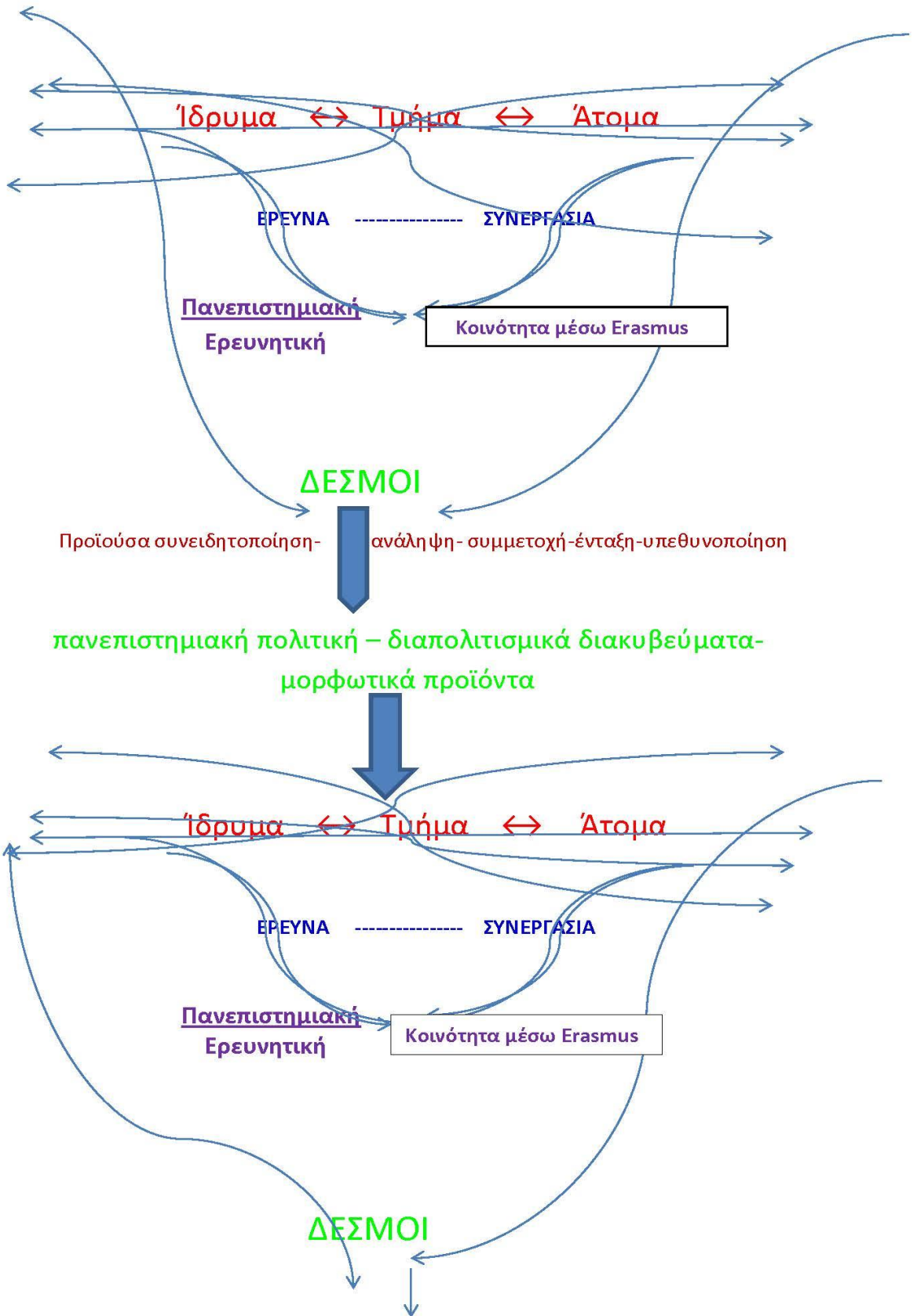
I. Προετοιμασία

- Ικανότητα του Τμήματος και των μελών Δ.Ε.Π. να αντιλαμβάνονται δυνατότητες συνεργασίας που, με τη σειρά τους, διανοίγουν ερευνητικές περιοχές και δράσεις
- Αποτύπωση μιας οργανωσιακής κουλτούρας με αρχή της τη συνεργασία ανάμεσα στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας (φοιτητικό πληθυσμό, διδακτικό και διοικητικό προσωπικό) και την ένταξη όλων σε κοινά σχέδια
- Εν γένει, τρόπος αποτύπωσης της πανεπιστημιακής κουλτούρας του Τμήματος στο σύνολό της, στο βαθμό στον οποίον αυτή εμπεριέχει τη φιλοσοφία σπουδών, την ερευνητική πολιτική, τη στρατηγική ανάπτυξης και την οργανωσιακή κουλτούρα.

Προϋπόθεση για τον σχεδιασμό της κινητικότητας, πέρα από την αξιοποίηση της μεμονωμένης περίπτωσης (π.χ. αιτήματα για σύμβαση, προσκλήσεις), αποτελεί η καλή αντίληψη από τον/την τμηματικό/ή υπεύθυνο/η του στρατηγικού πλέγματος που διαμορφώνεται από τις παραπάνω παραμέτρους.

Το ΣΧΗΜΑ που περιγράφει την παραπάνω λογική διαμορφώνεται ως εξής:

II. Διαδικασίες

1. Πρόσκληση

Ως τμήμα και απόρροια των δυνατοτήτων που προκύπτουν από το παραπάνω πλαίσιο αρχών και ως δείγμα της εξατομίκευσής τους σε ένα μέλος Δ.Ε.Π

το πρόγραμμα Erasmus δίνει τη δυνατότητα:

1. στο τμήμα και στο Ίδρυμα να υλοποιήσουν στρατηγικούς σχεδιασμούς μέσα από συγκεκριμένες συνεργασίες (τόσο σε επίπεδο Τμήματος όσο και σε επίπεδο μεμονωμένων διδασκόντων/ουσών
2. σε άτομα (διδάσκοντες/ουσες και φοιτητές/τριες) να εξατομικεύσουν τους σχεδιασμούς αυτούς ανοίγοντας νέους κύκλους σχεδιασμών).

2. Κατάρτιση προγράμματος διδασκαλίας, σε συνάρτηση με:

τους λόγους μετακίνησης

- ✓ Προπαρασκευαστικές επισκέψεις για προώθηση συνεργασιών
- ✓ Διδασκαλία /σεμινάρια σε προπτυχιακό-μεταπτυχιακό επίπεδο
- ✓ Συνεργασία με φοιτητές/τριες

και τη φιλοσοφία της μετακίνησης

Πρόγραμμα Διδασκαλίας

Το πρόγραμμα διδασκαλίας μπορεί να διαμορφωθεί είτε στο στενό πλαίσιο του ενδιαφέροντος των εμπλεκομένων είτε σε συνάρτηση με τη δυναμική του παραπάνω σχήματος, ως εξής:

Δηλαδή, το πρόγραμμα της διδασκαλίας είναι δυνατόν να αξιοποιεί μία από τις διαστάσεις του ΣΧΗΜΑΤΟΣ:

Πρόγραμμα Διδασκαλίας

Αυτή η δυνατότητα αξιοποίησης των στοιχείων του ΣΧΗΜΑΤΟΣ μέσα από το πρόγραμμα της διδασκαλίας είναι δυνατό να έχει προβλεφθεί μέσα στην ίδια τη διαμόρφωση του προγράμματος είτε να αναδειχθεί κατά την μετακίνηση και την υλοποίηση του προγράμματος (και εφόσον ο/μετακινούμενος/η έχει τη διάθεση να αναγνώσει με αυτόν τον τρόπο τη μετακίνηση μεταφέροντας τις συνέπειές της στο Τμήμα (το αναφερόμενο ως «οφέλη για το Ίδρυμα υποδοχής/Προέλευσης»)).

Εάν δεν υπάρχει αυτή η διπλής εισόδου συγκρότηση του προγράμματος, δηλαδή, ο/η μετακινούμενος/η δεν έχει τοποθετηθεί με αυτόν τον τρόπο έναντι του προγράμματός του, τότε οι ερασιμίτικες μετακινήσεις θα παραμείνουν στο επίπεδο του «προσωπικού οφέλους» (υπαρκτή βεβαίως διάσταση αλλά όχι μοναδική, εφόσον οφείλει να γίνεται αντιληπτή μέσα σε ένα πλέγμα διαστάσεων)

Σχόλιο: Η ηθική της ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η είσοδος της έννοιας της ηθικής ως αξιακού άξονα που διέπει τις μετακινήσεις Erasmus και επενδύει ακριβώς σε αυτή τη σύνδεση του ατόμου-μέλους της πανεπιστημιακής κοινότητας με την πανεπιστημιακή κοινότητα στα μέρη (Τμήμα) και στο σύνολό της. Ακόμα περισσότερο, η σύνδεση αυτή είναι δυνατό και ευκαταίω να «διπλασιάζεται» στο επίπεδο του Ιδρύματος υποδοχής/προέλευσης.

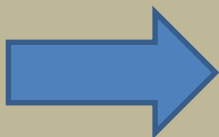
Συνεργατική
Διαπολιτισμική

ΗΘΙΚΗ

ΗΘΙΚΗ

Της Έρευνας

Συνεργασίες
Συμβάσεις

Η ηθική της κινητικότητας

Στο πλαίσιο αυτό [ΣΧΗΜΑ + άξονας της ηθικής], αναδεικνύεται η σημασία της αρχής της **επικοινωνίας** με το προσωπικό, καθηγητικό και διοικητικό, και κατεξοχήν με τους/τις φοιτητές/τριες, τόσο, στενότερα, στη βάση του γνωστικού αντικειμένου της διδασκαλίας, όσο και, ευρύτερα, στη βάση των κοινών πανεπιστημιακών εμπειριών.

Είναι έτσι δυνατό να αναδειχθούν και να τύχουν σκέψης ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος και μάλιστα κοινές στάσεις ή αντιλήψεις, ενδεχομένως και στερεότυπα των εμπλεκομένων απέναντι σε αυτά. Στο πλαίσιο της οξυνόμενης κατανόησης ότι τα σύγχρονα προβλήματα της εκπαίδευσης γίνονται καλύτερα κατανοητά σε μια διαπολιτισμική και διεπιστημονική βάση που τους επιτρέπει να συμπεριλαμβάνουν τόσο τη συστημική αντίληψή τους όσο και τη συνεργατική/συνεταιριστική διάσταση κατά τη διαχείρισή τους, τα οφέλη για το Ίδρυμα υποδοχής θα είναι αντίστοιχα με τα οφέλη για το Ίδρυμα προέλευσης

Η ηθική της κινητικότητας

Αυτό σημαίνει, ότι κάθε μέλος της κοινότητας που μετακινείται, κατεξοχήν δε οι διδάσκοντες/ουσες, θα είναι σε θέση να διαμορφώνουν εξίσου

μια αντίληψη τόσο

Του εαυτού (τους)

Ως μέλους μιας κοινότητας, μιας κουλτούρας (ή ενός ιδιαίτερου συνδρόμου από κουλτούρες, σε επίπεδο Τμήματος, Ιδρύματος, εκπαίδευσης, επιστήμης, πολιτισμού, κ.ο.κ.ε.) και ως εκπρόσωπου τόσο του Τμήματος όσο και του Ιδρύματος

όσο και

Της μετακίνησής τους

Ως συνάντησης

[στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής/διεπιστημονικής απαίτησης]

Δεδομένου ότι το γεγονός ότι ανήκουν σε ένα τέτοιο σύνδρομο δεν εμποδίζει (αντίθετα επιβάλλει) το άνοιγμα προς άλλες κουλτούρες, άνοιγμα που προσιδιάζει στο **πανεπιστημιακό ήθος**

Η ηθική της κινητικότητας: η έννοια της **συνάντησης**

Επομένως, γύρω από το ζήτημα των μετακινήσεων είναι δυνατό να οργανωθεί ένα σύστημα ενημέρωσης για τη φιλοσοφία των προγραμμάτων Erasmus αλλά και καλλιέργειας των αντιλήψεων εκείνων που δομούν τη φιλοσοφία αυτή και που μπορούν να βασίζονται στην ίδια την περιγραφή και την κατανόηση του τι σημαίνει **πανεπιστημιακή κοινότητα** και **πανεπιστημιακή κουλτούρα** παρακάμπτοντας έτσι τον κίνδυνο του εγκλωβισμού στα στερεότυπα (στα οποία συνήθως καταλήγουν οι εκστρατείες προβολής). Τα στερεότυπα είναι αυτά που στεγνώνουν και αδειάζουν μία δράση από το ουσιώδες περιεχόμενό της.

Εάν λοιπόν, η ερασιμική κινητικότητα περιγράφεται μέσα από έννοιες όπως η ανταλλαγή, η συνεργασία, η επικοινωνία, η εταιρικότητα, η όσμωση, η σύνθεση, η δημιουργικότητα, ο διάλογος, η διαπολιτισμικότητα, η μορφωτική αξία, μία έννοια που θα ήταν δυνατό να προσπελάσει τον κίνδυνο της στερεοτυπίας, τον οποίο διατρέχουν τα πανομοιότυπα, ready made, επαναλαμβανόμενα κείμενα πειθούς σε σχέση με την αναγκαιότητα/χρησιμότητα της ερασιμικής κινητικότητας, θα ήταν επίσης εκείνη της **συνάντησης**.

«συνάντηση»

«Στην αρχή είναι η σχέση» και το πρόσωπο δεν μπορεί να γνωρίσει τον εαυτό του και να ζήσει στην ολότητά του παρά μέσα από τη συνάντηση με τον άλλο. Να είσαι υπεύθυνος, σημαίνει να δίνεις μία απάντηση πραγματική στο λόγο του άλλου. Έτσι αποφεύγεται η κλασική αντιπαράθεση ανάμεσα στο άτομο και τη συλλογικότητα – ανοίγεται μία άλλη οδός: ο χώρος της συνάντησης που είναι η ζώνη του ανάμεσα, ο χώρος της πραγματικής, άμεσης και πλήρους επικοινωνίας.

Martin BUBER *Je et Tu*, Ed. Aubier, France, 1969, p. 30, 21.

Διαδικασίες

4. Διάχυση/πολλαπλασιασμός

(βλ. το ερώτημα: «διάδοση και αξιοποίηση των εμπειριών/ αποτελεσμάτων της κινητικότητάς σας στο Τμήμα/Ιδρυμά σας»)

[Αρχή της συναντίληψης]

Μέσα από τις ανταλλαγές ERASMUS θα πρέπει να διαμορφώνεται με τρόπο σταδιακά συστηματικό το πλαίσιο και το υπόβαθρο συνεργασιών ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς, έτσι ώστε να δίνεται η ευκαιρία συγκρότησης ευρύτερων και πολυπλοκότερων προγραμμάτων, τα οποία θα τείνουν στην εντατικοποίηση και των πολλαπλασιασμό των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων τόσο για τα άτομα όσο και για τα Τμήματα και τα Ιδρύματα. Με αυτόν τον τρόπο, αντί να διαμορφώνεται ένα διευρυνόμενο δίκτυο σημείων αμοιβαίων επισκέψεων (στη λογική της ικανοποίησης προσωπικών ερευνητικών σχεδίων ή δίκην εναλλακτικού πανεπιστημιακού τουρισμού με αποσπασματικές διαδρομές), να συγκροτείται ένα δίκτυο με πόλους εντεινόμενης συν-εργασίας και συστηματοποιούμενης έρευνας στην οποία θα ενσωματώνονται οι ατομικές δράσεις των διδασκόντων/ουσών ως δράσεις που ολοκληρώνονται μέσα στη λογική ενός ευρύτερου σχεδιασμού για τις σπουδές και τα οφέλη τους.

Εάν η λογική που διέπει τις μετακινήσεις Erasmus δεν εντάσσεται στο πλαίσιο άσκησης ενός πανεπιστημιακού διοικητισμού, αλλά φέρει την ιδιόμορφη ποιότητα που εμπεριέχεται στον πυρήνα του ορισμού του πανεπιστημίου ιστορικά, τότε κάθε τέτοια μετακίνηση υπερβαίνει την περιστασιακή της οργανωτική δομή και εντάσσεται σε ένα σύνολο πράξεων που ολοκληρώνουν το ορισμό αυτόν μέσα από την υπέρβαση των τοπικοτήτων και των κλειστών συστημάτων. Η κινητικότητα Erasmus αναδεικνύεται σε διαπολιτισμικό, διεπιστημονικό παράγοντα διασποράς της πανεπιστημιακής κουλτούρας όπου η γνώση και έρευνα συνδέονται με διαδρομές ζωής προσώπων και πολιτικές συνεργασίας θεσμών.